

**Nota Bodembeheer
2016
Gemeente Venlo**

**Openbare en Gebouwde
Omgeving**

Team	OGOBO
Steller	M. Brouns
Doorkiesnummer	077-3596870
Datum	26 februari 2016

DISCLAIMER

Bodemonderzoek bij private transacties

Voorliggende Nota Bodembeheer gaat niet in op het uitvoeren van bodemonderzoek bij private transacties. Of bij private transacties een bodemonderzoek wordt uitgevoerd dan wel gebruik gemaakt wordt van de informatie uit de bodemkwaliteitskaart (BKK) is aan de betrokken partijen.

Bodemonderzoek in het publieksrechtelijke spoor

In het kader van de verlaging van de regeldruk kan op basis van onderliggende Nota Bodembeheer in bepaalde situaties worden afgezien van bodemonderzoek bij de aanvraag van een omgevingsvergunning, in het kader van een Wro-procedure of bij het hergebruik van grond. In plaats van een bodemonderzoek uit te moeten voeren kan gebruik gemaakt worden van de gegevens zoals vastgelegd in de BKK.

De BKK is met de grootste zorgvuldigheid vastgesteld. Deze biedt echter nooit uitsluitel over onvoorziene omstandigheden op een locatie (bijvoorbeeld de aanwezigheid van puin in de bodem / onbekende dempingen / een niet geregistreerde tank).

Het is nadrukkelijk de keuze van de initiatiefnemer of hij gebruik maakt van de BKK of dat hij toch een bodemonderzoek laat uitvoeren. Voordat hij deze keuze maakt zal hij zich moeten vergewissen van de voor- en nadelen en de eventuele risico's.

Indien de initiatiefnemer er voor kiest om gebruik te maken van de BKK kan het zijn dat tijdens de realisatie van de werkzaamheden zaken worden aangetroffen op basis waarvan onderzoek alsnog noodzakelijk is (zie hoofdstuk 9). In dergelijke gevallen is de gemeente niet aansprakelijk voor de onderzoekskosten en/of de gevolg schade.

De eindverantwoordelijkheid voor het toepassen van een partij grond of baggerspecie ligt bij de eigenaar van de locatie waar de grond of baggerspecie wordt toegepast. De gemeente kan niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortkomt uit onzekerheden in de bodemkwaliteitsdata.

Bij het werken in verontreinigde grond kan naast de milieu-gerelateerde regelgeving ook de Arbo-wetgeving van toepassing zijn. Voorliggende Nota Bodembeheer gaat niet in op de eisen die vanuit deze Arbo-wetgeving gesteld (kunnen) worden. De initiatiefnemer en de uitvoerende partij zullen bij het uitvoeren van hun taken zich altijd moeten vergewissen dat conform de geldende Arbo-wetgeving gewerkt wordt.

Relevant hierbij zijn de actuele wet en regelgeving. Thans (onder andere) de CROW publicatie 307 (Kabels en Leidingen in verontreinigde bodem) en CROW publicatie 132 (Werken in of met verontreinigde grond).

Vigerende wetgeving altijd leidend

De wet- en regelgeving is onderhevig aan aanpassingen/wijzigingen. De vigerende wet- en regelgeving is derhalve altijd leidend.

Binnen de gemeente Venlo zijn verschillende (beleids)documenten van toepassing die invulling geven aan (lokale)beleidsaspecten met betrekking tot bodem en grond. In onderstaand schema is een toelichting gegeven op de verschillende documenten. Met kleur is aangegeven welk document u thans leest. Door middel van onderstaand schema wordt uitleg gegeven wat in welk document is beschreven en wat het (eventuele) verband is tussen de diverse documenten.

Document	Inhoud
Nota Bodembeheer	<p>Beschrijft het lokale beleidskader met betrekking tot bodem en grond. Met de Nota Bodembeheer geeft de gemeente Venlo invulling aan de toetsing van de bodemkwaliteit in de verschillende publieksrechtelijke sporen. Het geeft informatie op welke manier en onder welke voorwaarden de bodemkwaliteitskaart binnen de gemeente Venlo als bewijsmiddel mag worden gehanteerd bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het toepassen/hergebruiken van grond; • Het aanvragen van omgevingsvergunningen; • Een bodemtoets in het kader van planologische procedures (ruimtelijke ordening). <p>In de Nota Bodembeheer is beschreven in welke gevallen de gemeente Venlo in het kader van haar publieksrechtelijke bevoegdheden met het oog op een ontwikkeling een verbetering van de bodemkwaliteit zal eisen.</p> <p>Dit document gaat niet in op de specifieke (procedurele en beleidsmatige) aspecten die betrekking hebben op de Wet bodembescherming. Hiervoor wordt verwezen naar het Bodembeleidsplan.</p>
Bodemkwaliteits- en bodemfunctieklassenkaart	<p>De bodemkwaliteitskaart is een set van kaarten die inzicht geven in de bodemkwaliteit van te onderscheiden zones in de gemeente Venlo. Daarnaast bevat dit document kaarten waarop de bodemfunctieklassen zijn weergegeven.</p> <p>De kaarten zijn het instrumentarium om te faciliteren bij het grondverzet met uitzondering van grondverzet op verdachte locaties. Bij de kaarten is als hulpmiddel een grondstromenmatrix opgenomen. De wijze waarop en de voorwaarden waaronder deze kaarten als bewijsmiddel mogen worden gehanteerd is beschreven in de Nota Bodembeheer.</p> <p>De wijze waarop de kaarten zijn opgesteld is beschreven in een logboek.</p>
Logboek bij bodemkwaliteits- en bodemfunctieklassenkaart	<p>Beschrijft de wijze waarop de bodemkwaliteitskaart tot stand is gekomen. Het opstellen van een bodemkwaliteitskaart is specialistisch werk waaraan tal van (beleidsmatige en) statistische keuzes ten grondslag liggen. Om de totstandkoming van de bodemkwaliteits- en bodemfunctieklassenkaart en de keuzes die daarbij zijn gemaakt, (later) verifieer- en reproduceerbaar te maken is gekozen om een logboek op te stellen.</p> <p>Dit document dient als naslagwerk voor de gemeentelijke organisatie en voor eventueel geïnteresseerde derden.</p>
Bodembeleidsplan	<p>Beschrijft de ambities van de gemeente Venlo met betrekking tot de aanpak van bodemverontreiniging (= bodemsanering). Het bodembeleidsplan richt zich derhalve met name op inhoudelijke en procedurele aspecten die zijn gerelateerd aan de Wet bodembescherming.</p>

Inhoudsopgave

	blz.
1 Inleiding	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Uitgangspunten bij het opstellen van de Nota Bodembeheer 2016	2
1.3 Nota Bodembeheer 2016.....	2
2 Afbakening/toepassingsgebied	3
2.1 Inhoudelijke begrenzing van de Nota Bodembeheer	3
2.2 Geografische begrenzing van de Nota Bodembeheer	4
3 Keuze voor het generieke beleid	5
4 Gebruik van de BKK als bewijsmiddel binnen Venlo	6
4.1 Uitgangspunt: zo veel mogelijk gebruik maken van de BKK als bewijsmiddel	6
4.2 Randvoorwaarden voor het gebruik van de BKK als bewijsmiddel.....	6
4.2.1 De BKK is niet van toepassing op alle locaties	6
4.2.2 BKK ook als bewijsmiddel bij grootschalige bodemtoepassingen	7
4.2.3 Zorgplicht blijft natuurlijk gelden	7
4.2.4 Specifiek locatieonderzoek als hoger bewijsmiddel	7
4.2.5 Asbest.....	7
4.3 Puin in de bodem	8
5 Uitwerking meersporenbeleid, onderdeel hergebruik.....	9
5.1 Grondstromenmatrix	9
5.2 Grondverzet bij kabels en leidingen	9
5.3 Grondverzet bij wegen en spoorwegen, inclusief de bermen.....	10
5.4 Specifieke eisen mogelijk in grondwaterbeschermingsgebieden.....	11
6 Uitwerking meersporenbeleid bij ruimtelijke ontwikkelingen en omgevingsvergunningen.....	12
6.1 Bodemkwaliteitsdoelstellingen bij ruimtelijke ontwikkelingen en omgevingsvergunningen	12
7 Zorgplicht	13

Bijlagen:

- Bijlage 1: Referentielijst
Bijlage 2: Afkortingen

1 Inleiding

Voor u ligt de Nota Bodembeheer 2016 van de gemeente Venlo.

Binnen de gemeente Venlo zijn 2 beleidsdocumenten van toepassing die invulling geven aan (lokale) beleidsaspecten met betrekking tot bodem en grond. Dit zijn de voorliggende Nota Bodembeheer 2016 en het Bodembeleidsplan [Ref. 3].

Voorliggende Nota Bodembeheer 2016 beschrijft het lokale beleidskader met betrekking tot:

- het toepassen/hergebruiken van grond;
- de beleidsvrijheid die de gemeente Venlo heeft in de publieksrechtelijke kaders vanuit de Wet bodembescherming (Wbb), de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO), en de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO).

Het Bodembeleidsplan [Ref. 3] beschrijft de ambities van de gemeente Venlo met betrekking tot de aanpak van bodemverontreiniging. Het bodembeleidsplan [ref. 3] richt zich derhalve met name op inhoudelijke en procedurele aspecten die zijn gerelateerd aan de Wet bodembescherming,

1.1 Aanleiding

Bodembeheernota uit 2010 voor de aanpak van de diffuse verontreiniging

In grote delen van de gemeente Venlo is door diverse, vaak langdurige menselijke activiteiten de bodem in meer of mindere mate verontreinigd geraakt. Omdat deze verontreinigingen zich in een relatief groot gebied bevinden en er geen duidelijke oorzaak (bron en/of veroorzaker) van de verontreinigingen is aan te wijzen, wordt gesproken van een grootschalige diffuse bodemverontreiniging.

Vooral in de oudere bebouwde gebieden van Venlo is de bodem diffuus verontreinigd met zware metalen, PAK en minerale olie. De nieuwere woonwijken en industrieterreinen zijn, net als het buitengebied van de gemeente, relatief schoner.

Om te voorkomen dat de aanwezigheid van deze diffuse verontreiniging zou leiden tot vertraging en/of stagnatie bij de gewenste maatschappelijke, ruimtelijke en economische ontwikkelingen heeft de gemeente Venlo in 2010 een bodembeheernota opgesteld [Ref. 1]. Hierin werden oplossingen beschreven voor de problematiek die voortvloeit uit de grootschalige diffuse bodemverontreiniging in het binnenstedelijk gebied van de gemeente.

Actualisatie van de Bodembeheernota uit 2010 is nodig.

Actualisatie van de bodembeheernota uit 2010 is nodig omwille van:

- de geldigheidsduur van de bodembeheernota 2010 is beperkt tot 5 jaar. Om te vermijden dat er vanaf medio 2015 geen adequaat toetsingskader meer beschikbaar is, is een nieuwe bodembeheernota nodig;
- er is een nieuwe bodemkwaliteitskaart opgesteld voor het grondgebied van de gemeente Venlo. Hierin is ook het grondgebied van de voormalige gemeente Arcen-Velden opgenomen. Om ten volle gebruik te kunnen maken van informatie uit deze bodemkwaliteitskaart is een actualisatie van de bodembeheernota nodig.

1.2 Uitgangspunten bij het opstellen van de Nota Bodembeheer 2016

Bij het opstellen van de Nota Bodembeheer 2016 zijn de volgende algemene uitgangspunten aangehouden:

- zo weinig mogelijk regels. In het Coalitieprogramma Venlo 2014-2018 (17 april 2014) is de ambitie "loslaten in vertrouwen" vastgelegd. Aansluitend op deze ambitie is het logisch dat er bij het opstellen van de Nota Bodembeheer 2016 naar gestreefd is om zo weinig mogelijk extra regels op te leggen. Extra regels zijn alleen nodig indien de algemeen geldende landelijke kaders inzake bodem niet voldoende mogelijkheden bieden om, voor de specifieke Venlose situatie, oplossingen te vinden;
- vereenvoudigen van de aanpak van de bodemverontreiniging. Om de maatschappelijke, economische en ruimtelijke ontwikkelingen te faciliteren wordt er naar gestreefd om middels de Nota Bodembeheer 2016 de aanpak van de bodemverontreiniging zo veel mogelijk te vereenvoudigen. Essentieel onderdeel hierbij is het maximaal gebruik van de informatie uit de bodemkwaliteitskaart van de gemeente. Deze vereenvoudiging leidt tevens tot een groter gebruiksgemak voor de bedrijven, burgers, bestuurders, adviesbureaus en ambtenaren die vanuit verschillende invalshoeken te maken kunnen krijgen met bodemverontreiniging;
- gebruik maken van de ervaringen van de voorbije jaren. De voorbije jaren is binnen de gemeente ervaring opgedaan met de bodembeheernota 2010. Deze ervaringen zijn bij het opstellen van de Nota Bodembeheer 2016 geïnterpreteerd. Hieruit is gebleken dat de bodembeheernota 2010 in de praktijk regelmatig is toegepast en dat de daarin beschreven werkwijze / beleidsregels in de praktijk toepasbaar waren. Aanpassing op deze punten is derhalve niet nodig.

1.3 Nota Bodembeheer 2016

Doelstelling van de Nota Bodembeheer 2016

Voorliggende Nota Bodembeheer 2016 heeft als doel vast te leggen hoe, binnen het gebied waar de gemeente bevoegd gezag is voor het beoordelen van de bodemkwaliteit, invulling gegeven wordt aan de toetsing van bodemaspecten op de werkvelden waar dat een rol speelt. Deze werkvelden zijn: grondverzet/hergebruik, bodemsanering, bouwen en ruimtelijke ontwikkeling. Dit staat bekend onder de benaming meersporenbeleid. Dit meersporenbeleid ligt aan de basis van een duurzame en efficiënte aanpak van de in de gemeente aanwezige diffuse bodemverontreiniging.

Vaststelling van de Nota Bodembeheer 2016

Ter voorbereiding van de vaststelling van de Nota Bodembeheer 2016 is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht gevolgd. In deze procedure is tevens de geactualiseerde bodemkwaliteitskaart vastgesteld.

Deze Nota Bodembeheer 2016 is de opvolger van de bodembeheernota 2010 van de gemeente Venlo. Tegelijk met de vaststelling van deze Nota Bodembeheer 2016, wordt de bodembeheernota 2010 ingetrokken.

Geldigheidsduur.

De geldigheidsduur van de Nota Bodembeheer 2016 is 10 jaar. De bodemkwaliteitskaart en de bodemfunctieklassenkaart, waar de Nota Bodembeheer op is gebaseerd, dienen daarentegen elke 5 jaar te worden geactualiseerd op grond van nieuwe, tegen die tijd beschikbare bodemdata. Bij het actualiseren van de bodemkwaliteitskaart en/of bodemfunctieklassenkaart, zal worden beoordeeld in hoeverre de informatie uit de dan geactualiseerde bodemkwaliteitskaart een tussentijdse aanpassing (en het opnieuw vaststellen) van de Nota Bodembeheer 2016 noodzakelijk maakt. Ook in het geval van relevante wijzigingen in de wet- en regelgeving zal worden nagegaan of het noodzakelijk is om de Nota Bodembeheer te actualiseren.

2 Afbakening/toepassingsgebied

2.1 Inhoudelijke begrenzing van de Nota Bodembeheer

Voorliggende Nota Bodembeheer geldt voor alle kaders waarvoor de gemeente bevoegd gezag is bij het beoordelen van de bodemkwaliteit.

Het wettelijke kader voor een bodemkwaliteitskaart (BKK) is gelegen in het Besluit en de Regeling bodemkwaliteit. Hierin is het primaire doel van de BKK beschreven, zijnde: “het faciliteren van grondverzet/hergebruik van (secundaire) grondstromen”. Vanuit de wens van een eenduidige beoordelingssystematiek en om de regeldruk zo laag mogelijk te houden, kiest de gemeente Venlo er voor om de BKK ook te hanteren als bewijsmiddel bij ruimtelijke initiatieven (ruimtelijke ordening en/of bouwen). Het is namelijk niet logisch om de BKK wel te aanvaarden bij hergebruik (waarbij in de regel grondverzet plaatsvindt) en níét bij ruimtelijke initiatieven (waar er minder vaak grondverzet plaatsvindt).

Deze keuze is legitiem omdat uit de BKK blijkt dat de diffuse verontreinigingen beduidend lager zijn dan de interventiewaarde, zodat er op grond van het meersporenbeleid [Ref. 5] bij ruimtelijke initiatieven geen aanleiding is tot het voorschrijven van sanerende maatregelen.

Op grond van bovenstaande is de voorliggende Nota Bodembeheer van toepassing op alle kaders waar de gemeente bevoegd gezag is. Dit zijn:

- de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO), voor de deelactiviteiten bouwen en planologie voor aanvragen van / voor:
  - de bedrijfslocaties waarvoor de gemeente bevoegd gezag is in het kader van de WABO,
  - alle overige aanvragen van projectontwikkelaars, woningcorporaties en particulieren;
- de Wet ruimtelijke ordening;
- het Besluit bodemkwaliteit (binnen het gebied waar de gemeente bevoegd gezag is krachtens het Besluit bodemkwaliteit, zie paragraaf 2.2);
- de Wet bodembescherming (binnen het gebied waar de gemeente bevoegd gezag is krachtens de Wet bodembescherming, zie paragraaf 2.2).

Verontreinigingen waarvoor de Nota Bodembeheer van toepassing is

De Nota bodembeheer 2016 richt zich op verontreinigingen die zijn beschreven in de BKK en waarop geen ander publieksrechtelijk spoor van toepassing is. Dit betreffen diffuse bodemverontreinigingen die niet aan een duidelijke bron zijn te relateren. Dat houdt in dat de bodembeheernota niet van toepassing is bij de volgende situaties:

- verontreinigingen ontstaan op of na 1 januari 1987. Deze worden aangepakt binnen de kaders van de zorgplicht (op grond van de Wabo of de Wbb);
- gevallen van ernstige bodemverontreiniging die onder de strekking van desaneringsparagraaf van de Wbb vallen.

De aanpak van deze verontreinigingen is beschreven in het beleidskader bodem [Ref. 3].

Alleen voor grond, niet voor grondwater.

De Nota Bodembeheer doet geen uitspraak over de kwaliteit van het grondwater binnen de gemeente. Met de generieke kaders van het Besluit bodemkwaliteit is immers voldoende gegarandeerd dat het toepassen van de verontreinigde grond (en dus ook de aanwezigheid van deze grond) niet zal leiden tot een meer dan marginale beïnvloeding van het onderliggende grondwater.

Wel is bekend dat in delen van de gemeente Venlo het grondwater verontreinigd is, zowel door puntbronnen (bijvoorbeeld voormalige wasserijen) als door een diffuse belasting (ten gevolge van overbesteding) van het grondwater. Voor de wijze waarop bij ruimtelijke ontwikkelingen met deze verontreinigingen dient te worden omgegaan, sluit de gemeente Venlo aan bij hetgeen hierover in het provinciale bodembeleid [Ref. 4] is beschreven.

Specifieke Wbb aspecten worden in gemeentelijk beleidskader uitgewerkt/toegelicht

De gemeente Venlo is bevoegd gezag voor de Wet bodembescherming. In het gemeentelijk beleidskader bodem [Ref. 3] wordt uitwerking gegeven aan een aantal meer technische en procedurele aspecten die samengaan met de Wbb. Om dubbelingen te vermijden wordt in deze Nota Bodembeheer daarom slechts zeer beperkt ingegaan op technische en procedurele aspecten die te maken hebben met de Wbb.

2.2 Geografische begrenzing van de Nota Bodembeheer

In zijn algemeenheid is de gemeente binnen het gehele grondgebied bevoegd gezag in het kader van het Besluit Bodemkwaliteit, de WABO, de WRO en de Wbb. Er zijn echter een aantal uitzonderingen. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de diverse bevoegde instanties binnen de gemeente grenzen van Venlo.

Overzicht bevoegdheden

	Gemeente	Provincie	Rijkswaterstaat	Waterschap Peel en Maasvallei
Besluit Bodemkwaliteit	In/op de droge landbodem	Binnen bedrijven waar de provincie bevoegd gezag Wet algemene bepalingen omgevingsrecht is	Maas, incl. winterbed en havens	Primaire en secundaire wateren ¹⁾
Wet bodembescherming	De gehele gemeente, met uitzondering van de gebieden waar RWS en het Waterschap bevoegd zijn vanuit de Waterwet	n.v.t. (uitgezonderd bij gemeentegrens overschrijdende gevallen van ernstige bodemverontreiniging)	Maas, incl. winterbed en havens ²⁾	Primaire en secundaire wateren ¹⁾²⁾
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	Gehele grondgebied, m.u.v. de inrichtingen waarvoor de provincie bevoegd gezag is	Inrichtingen waarvoor de provincie bevoegd gezag is	n.v.t.	n.v.t.
Wet ruimtelijke ordening	Gehele grondgebied van de gemeente	n.v.t. (behoudens een inpassingsplan)	n.v.t.	n.v.t.

¹⁾ De ligging van de primaire en secundaire wateren is weergegeven op kaartmateriaal (leggers) die zijn te raadplegen op de website van Waterschap Peel en Maasvallei.

²⁾ Wet bodembescherming is hier niet meer van toepassing. Beoordeling en aanpak van de bodem is geïntegreerd in de Waterwet.

3 Keuze voor het generieke beleid

Op basis van het Besluit bodemkwaliteit heeft de gemeente Venlo de mogelijkheid om te kiezen tussen een algemeen generiek kader en een gebiedsspecifiek kader.

In het generieke kader zijn voor landbodems Generieke Maximale Waarden vastgesteld als grenzen voor de kwaliteit die hoort bij de functie van de bodem. Voor de meeste gemeenten in Nederland levert dit generieke kader voldoende ruimte om een duurzaam en efficiënt bodembeheer mogelijk te maken.

Er zijn echter gebieden in Nederland waar het generieke kader, gezien de verontreinigingssituatie, te weinig mogelijkheden biedt voor een duurzaam en efficiënt bodembeheer. Om te vermijden dat hierdoor in deze gebieden een stagnatie bij het hergebruik ontstaat, biedt het Besluit bodemkwaliteit de mogelijkheid om (binnen bepaalde grenzen en onder bepaalde voorwaarden) op lokaal niveau, gebiedsspecifieke normen vast te leggen. Dergelijke gebiedsspecifieke normen (zgn. lokale maximale waarden) gelden dan op lokaal niveau als toetsingskader voor het hergebruik van grond en/of baggerspecie.

In 2010 heeft de gemeente Venlo voor het eerst een BKK (Bodemkwaliteitskaart voor de gemeente Venlo, CSO, 14 januari 2010) voor het grondgebied (destijds voor de herindeling met Arcen en Velden) en bijbehorende nota bodembeheer [Ref. 1] vastgesteld. Op basis van de bodemkwaliteit binnen de gemeente is toen geconcludeerd dat het generieke kader voldoende mogelijkheden biedt voor een adequaat bodembeheer in de gemeente Venlo.

In 2016 is een nieuwe BKK opgesteld. Hierbij is ook voor het grondgebied van de voormalige gemeente Arcen en Velden de bodemkwaliteit vastgesteld. Op basis van de nieuwe BKK is nagegaan of er – gegeven de bodemkwaliteit – gebieden zijn waar het generieke kader een adequaat bodembeheer mogelijk beperkt. Hierbij is geconcludeerd dat, voor het gehele grondgebied van de gemeente Venlo, het generieke beleid voldoende mogelijkheden biedt voor een adequaat bodembeheer, omdat:

- in het merendeel van de deelgebieden van de gemeente is de bodemkwaliteit gelijk aan of beter dan de functiegerichte bodemkwaliteitseisen uit het generieke kader van het Besluit bodemkwaliteit. De bodemkwaliteit voldoet in de regel aan de eisen die vanuit het generieke kader gesteld worden. Er zijn binnen het generieke kader dan ook voldoende mogelijkheden voor het hergebruik van grond. Dit wordt ook geïllustreerd in de grondstromenmatrix van de van BKK;
- het merendeel van de grond die bij gemeentelijke projecten vrijkomt, wordt (eventueel via een groundbank) binnen Venlo toegepast in nuttige bodemtoepassingen (bijvoorbeeld geluidswallen). Hiervoor biedt het generieke kader ruim voldoende mogelijkheden;
- de voorbije jaren is in Venlo gewerkt volgens het generieke beleid (zie bodembeheernota 2010, Ref. 1). De ervaringen die hiermee zijn opgedaan leren dat dit generieke kaderruim voldoende mogelijkheden biedt voor een adequaat bodembeheer.

Op basis van bovenstaande motivering is beleidsmatig gekozen om het generieke beleid binnen de gemeente Venlo te continueren.

Indien het wenselijk is om de BKK van andere (omliggende) gemeenten als bewijsmiddel te hanteren is er sprake van een gebiedsspecifiek beleid. Dit omdat in het kader van het generieke beleid de BKK alleen binnen het eigen beheergebied (lees: de gemeente grenzen) als bewijsmiddel mag worden gehanteerd. In het kader van het gebiedsspecifieke beleid heeft de gemeenteraad de mogelijkheid om een bodembeheergebied vast te stellen dat groter is als de eigen gemeentegrenzen. In dat geval dienen de BKK en de voorwaarden voor het gebruik van de eigen BKK en de BKK van andere beheergebieden als milieuhygiënische verklaring zijn vastgesteld in een nota bodembeheer. Momenteel wordt in de regio Noord- en Midden Limburg gewerkt aan één bodemkwaliteitskaart voor de gehele regio. Met het oog op (steeds meer) regionale samenwerking is er ook behoefte om het beleid zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen en wordt er gestreefd om één gezamenlijke Nota Bodembeheer op te stellen. Te zijner tijd zullen aan de gemeente Raad een nieuwe (regionale) Nota Bodembeheer ter vaststelling worden aangeboden. In die nota zal de acceptatie van regionale BKK,s worden geregeld.

4 Gebruik van de BKK als bewijsmiddel binnen Venlo

4.1 Uitgangspunt: zo veel mogelijk gebruik maken van de BKK als bewijsmiddel

In het verleden zijn binnen het grondgebied van Venlo reeds een groot aantal bodemonderzoeken uitgevoerd. Een inventarisatie van deze onderzoeken leert dat er op de zogenaamde onverdachte locaties in het verleden meer dan 4.000 analyses zijn uitgevoerd ter bepaling van de bodemkwaliteit. Dit grote aantal analyses maakt dat er met de BKK een zeer betrouwbare voorspelling gedaan kan worden over de bodemkwaliteit binnen de gemeente.

Vanuit het streven om zo weinig mogelijk regels op te leggen is er dan ook voor gekozen om gebruik te maken van de mogelijkheden die de landelijke regelgeving biedt om, uitgaande van de in het verleden uitgevoerde bodemonderzoeken, een voorspelling te doen over de bodemkwaliteit. Concreet houdt dat in dat de gemeente Venlo zo veel als mogelijk gebruik zal maken van de BKKen als bewijsmiddel.

In de volgende paragrafen wordt een nadere toelichting gegeven van de mogelijkheden en de randvoorwaarden voor het toepassen van de BKK als bewijsmiddel.

4.2 Randvoorwaarden voor het gebruik van de BKK als bewijsmiddel

4.2.1 De BKK is niet van toepassing op alle locaties

De BKK geeft alleen een indicatie van de bodemkwaliteit op onverdachte locaties die zijn gelegen in een gezoneerd gedeelte van de BKK.

Naast de voorgaand aangehaalde gezoneerde zones zijn in de BKK ook een aantal niet gezoneerde gebieden aangemerkt. Dit zijn gebieden waar de BKK geen betrouwbare uitspraak doet van de bodemkwaliteit omdat er onvoldoende analyses beschikbaar zijn en/of omdat de bodemkwaliteit binnen die zone sterk varieert. De niet gezoneerde gebieden zijn gespecificeerd in de BKK.

Voorafgaand aan het toepassen van grond of aan het initiëren van een ruimtelijke ontwikkeling, moet de initiatiefnemer zich er van vergewissen of de BKK als bewijsmiddel mag worden gebruikt. De BKK kan slechts als bewijsmiddel worden gehanteerd indien:

1. De locatie is gelegen in een gezoneerd gedeelte van de BKK, en;
2. Uit navraag bij de gemeente Venlo (thans: via info@venlo.nl) blijkt dat er geen gegevens bekend zijn die kunnen duiden op een mogelijke (additionele) verontreiniging op de locatie (met andere woorden, er is sprake van een onverdachte locatie), en;
3. De eigenaar / initiatiefnemer op andere gronden geen redenen heeft om te veronderstellen dat de bodem ter plaatse additioneel is verontreinigd.

Indien de BKK niet als bewijsmiddel mag worden gehanteerd dient door (of in opdracht van) de initiatiefnemer onderzoek te worden verricht naar de kwaliteit van de bodem. Dit wil niet zeggen dat er altijd een feitelijk bodemonderzoek (d.m.v. boringen en analyses) dient te worden verricht. Mogelijk kan op basis van de bij de gemeente beschikbare informatie een voldoende betrouwbare uitspraak worden gedaan over de (te verwachten) bodemkwaliteit. Het soort onderzoek en detailniveau dient hierbij te worden afgestemd op het voorgenomen initiatief. Het is aan de initiatiefnemer om aan te tonen dat de bodem en/of grond geschikt is voor zijn plannen. Zo zal het aantonen dat de locatie redelijkerwijs geschikt is voor het voorgenomen ruimtelijke initiatief (RO, bouwactiviteit) wellicht minder onderzoeksinspanning kosten dan aan te tonen dat de bij de werkzaamheden vrijkomende grond geschikt is voor hergebruik op een andere locatie.

Wellicht ten overvloede wordt vermeld dat de bodemonderzoeken moeten voldoen aan de op dat moment geldende normen en wet- en regelgeving.

4.2.2 BKK ook als bewijsmiddel bij grootschalige bodemtoepassingen.

Uit de BKK blijkt dat in alle gezoneerde gebieden de gemiddelde waarde (beduidend) lager is dan de maximale waarde industrie (MWI). Bovendien is in alle gebieden de gemiddelde waarde (beduidend) lager dan de voor grootschalige bodemtoepassingen geldende emissietoetswaarden uit het Besluit bodemkwaliteit en de Regeling bodemkwaliteit.

Dat maakt dat er op basis van de BKK voor alle gebieden voldoende zekerheid is dat de grond die in deze gebieden vrijkomt voldoet aan de eisen die het Besluit bodemkwaliteit stelt aan grootschalige bodemtoepassingen.

De gemeente kiest er dan ook voor om de BKK als bewijsmiddel te hanteren bij toepassing van de grond uit Venlo in een grootschalige bodemtoepassing.

Vanzelfsprekend geldt dit alleen voor grond die afkomstig is uit niet-verdachte locaties die zijn gelegen in een gezoneerd gebied. Voor grond uit verdachte locaties moet ook bij hergebruik in een grootschalige bodemtoepassing een bodemonderzoek/partijkeuring uitgevoerd worden en kan geen gebruik gemaakt worden van de BKK als bewijsmiddel.

4.2.3 Zorgplicht blijft natuurlijk gelden

Indien bij graafwerken geconstateerd wordt dat er onverwacht toch sprake is/kan zijn van een verdachte locatie geldt – conform het Bbk – nog steeds hetzorgplichtbeginsel.

In dat geval kan de BKK niet als bewijsmiddel gebruikt worden. De uitvoerende partij heeft dan de plicht om alsnog de kwaliteit van de grond in beeld te brengen en te toetsen aan de eisen die gelden vanuit het generieke kader. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 7 van de Nota Bodembeheer.

4.2.4 Specifiek locatieonderzoek als hoger bewijsmiddel.

De BKK geeft een indicatie van de bodemkwaliteit van een bepaald gebied. Indien op een locatie sprake is van een specifiek bodemonderzoek of partijkeuring dan treedt dat onderzoek (altijd) in de plaats van de gegevens van de BKK. Uiteraard dient voor het ontgraven en elders toepassen van de grond het onderzoek te voldoen aan de vereisten voor een bewijsmiddel uit het Besluit bodemkwaliteit.

4.2.5 Asbest

Wellicht ten overvloede wordt opgemerkt dat de BKK geen uitspraak doet over de verwachte asbestconcentraties in de bodem. Asbest neemt (binnen de gemeente Venlo) een bijzondere positie in. Immers in tegenstelling tot andere stoffen is een bodembelasting met asbest vaak niet te relateren aan bepaalde bedrijfsmatige activiteiten, maar veel meer aan de gebruikte bouwstoffen in een woning / gebouw dan wel aan de mogelijke aanwezigheid van asbest in ophooglagen en/of erfverhardingen.

Om te voldoen aan de geldende wet- en regelgeving alsmede om eventuele stagnatie tijdens een ontwikkeling te voorkomen adviseren we de initiatiefnemer met klem om tijdig informatie in te winnen of een locatie asbestverdacht is.

4.3 Puin in de bodem

Hergebruik

De diffuse bodemverontreiniging wordt met name in de oude stedelijke gebieden van Venlo gekenmerkt door de aanwezigheid van puin.

Om binnen de kaders van het Bbk dergelijke puinhoudende grond buiten de te ontgraven locatie toe te kunnen passen geldt dat de gemiddelde hoeveelheid bodemvreemde bijmengingen niet hoger mag zijn dan 20%. Voor toepassing binnen de te ontgraven locatie kan gebruik gemaakt worden van de mogelijkheden voor verplaatsen binnen een locatie (tijdelijke uitname). Aangaande de (on)mogelijkheden hiervoor geldt dat per project maatwerk geleverd zal moeten worden.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Voor de beoordeling van de bodemkwaliteit bij ruimtelijke ontwikkelingen is de mate van bijmengingen in principe niet relevant. Immers bij ruimtelijke ontwikkelingen dient met het oog op eventuele risico's de "chemische kwaliteit" van de bodem te worden beoordeeld. Alleen in die gevallen dat de aard en mate van mengingen niet als "gebiedseigen" is te beschouwen dient er bodemonderzoek te worden verricht. Dit is en blijft altijd maatwerk.

5 Uitwerking meersporenbeleid, onderdeel hergebruik

5.1 Grondstromenmatrix

In de geldende BKK van Venlo is een grondstromenmatrix opgenomen.

Deze grondstromenmatrix geeft aan welke mogelijkheden er zijn om, op basis van de bodemkwaliteitskaart en op basis van de bodemfuncties in de verschillende deelgebieden, gronden duurzaam en efficiënt her te gebruiken binnen het grondgebied van Venlo.

Deze grondstromenmatrix houdt reeds rekening met de dubbel toetsing die binnen het generieke kader van het Bbk geldt voor het toepassen van grond: de kwaliteit van de toe te passen grond moet gelijk of beter zijn dan de kwaliteit van de ontvangende bodem én de kwaliteit van de toe te passen grond mag geen belemmering vormen voor het gewenste gebruik van de locatie.

5.2 Grondverzet bij kabels en leidingen

Algemeen

Binnen het Besluit bodemkwaliteit is het tijdelijk verplaatsen of uit een toepassing wegnemen van grond toegestaan indien deze vervolgens, zonder te zijn bewerkt, op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde condities opnieuw in die toepassing wordt aangebracht.

Formeel betekent dit dat de vrijgekomen grond in dezelfde laag moet worden teruggebracht. Ook de afstand ten opzichte van bijvoorbeeld het grondwater moet voor en na de tijdelijke uitname vergelijkbaar zijn. Reden hiervoor is dat de milieuhygiënische kwaliteit van de bovengrond over het algemeen slechter is dan die van de ondergrond. Door het niet gescheiden houden van beide lagen, worden verschillende kwaliteitsklassen gemengd.

Uitzonderingssituatie

Het gescheiden ontgraven en houden van de boven- en ondergrond is in de praktijk echter moeilijk realiseerbaar. Vooral bij werkzaamheden aan kabels, leidingen en riolering. Omdat het in de praktijk niet werkbaar is om alle verschillende grondlagen separaat te ontgraven wordt bij dit soort werkzaamheden de grond vaak in één depot geplaatst. Daarbij wordt over het algemeen geen onderscheid gemaakt in grond afkomstig uit de bovengrond of uit de ondergrond, met als consequentie dat de grond geroerd in de sleuf wordt teruggebracht.

Gezien de ervaringen uit de praktijk, maar ook om de werkbaarheid te vergroten, is besloten om bij de tijdelijke uitname van grond, specifiek bij werkzaamheden aan kabels, leidingen en riolering, het gescheiden ontgraven en terugplaatsen van de boven- en ondergrond niet strikt te handhaven. Dit betekent dat in de bodemlaag vanaf maaiveld tot 3 m. beneden maaiveld, de boven- en ondergrond geroerd mag worden teruggeplaatst.

Wel moet er voor gezorgd worden dat bij het ontgraven en terugplaatsen van het uitgenomen materiaal de grond en het funderingsmateriaal (stol, korrelmix, zand enz.) niet met elkaar vermengd worden.

In onderstaande figuur is één en ander schematisch weergegeven.

Overwegingen

Consequentie van deze werkwijze is dat de bodem ter plaatse van leidingtracés geroerd raakt met als mogelijk gevolg het opmengen van verschillende kwaliteitsklassen.

Hieruit blijkt dat een verslechtering kan optreden van de bodemkwaliteit in de ondergrond. Dit risico is gering omdat de grond ter plaatse van deze tracés in het verleden waarschijnlijk al vermengd is

geraakt bij de aanleg van de kabels, leidingen en riolering, dan wel dat de kabelgoten destijds mogelijk zijn aangevuld met schone grond.

Kanttekening m.b.t. grondverzet bij ernstig verontreinigde locaties

Bij grondverzet in een ernstig verontreinigde locatie geldt dat hierbij rekening gehouden moet worden met de eisen die de Wbb stelt aan het grondverzet en aan het tijdelijk uitnemen van ernstig verontreinigde grond.

In de praktijk zal dat inhouden dat binnen een ernstig verontreinigde locatie bovenstaande beschrijving van het grondverzet niet of slechts beperkt toegestaan zal zijn.

5.3 Grondverzet bij wegen en spoorwegen, inclusief de bermen

Spoorwegen en grote wegen (incl. bermen) zijn uitgesloten in de BKK

Bekend is dat de bodemkwaliteit van grote wegen (rijkswegen, provinciale wegen en regionale wegen) en van spoorwegen (allen inclusief de bijbehorende bermen) kan afwijken van de kwaliteit van de zone waarin deze zijn gelegen. Deze afwijkende kwaliteit kan verschillende oorzaken hebben zoals: calamiteiten, depositie/afspoeling van asfaltdeeltjes, uitlaatgassen en/of (banden)slijtage. De wegen waarop dit betrekking heeft zijn in de bodemfunctieklassenkaart weergegeven als bodemfunctieklasse industrie.

De BKK doet voor deze wegen en bermen een onvoldoende betrouwbare uitspraak over de bodemkwaliteit. Voor de overige (kleinere) wegen is de BKK (rekening houdende met het zorgplichtartikel) wel bruikbaar als bewijsmiddel.

In deze paragraaf wordt beschreven hoe binnen de gemeente Venlo beleidsmatig wordt omgegaan met het hergebruik van grond in en/of afkomstig van (spoor)wegen en de bijbehorende bermen.

Werkwijze indien grond wordt aangevoerd voor het ophogen van de bermen

De verwachting is dat de spoorwegen en de voorgaand gespecificeerde grotere wegen (allen inclusief bijbehorende bermen) een afwijkende (lees: slechtere) bodemkwaliteit hebben dan het gebied dat ze doorkruisen. Derhalve is de toepassingskaart niet altijd bruikbaar. In onderstaand schema is aangegeven wanneer de BKK (toepassingskaart) al dan niet gebruikt mag worden als bewijsmiddel.

Berm is gelegen in een gebied met de bodemkwaliteitsklasse (op basis van de toepassingskaart)	Bodemkwaliteitsklasse van de toe te passen grond (op basis van de ontgravingskaart)	Toegestaan bewijsmiddel voor toets op de ontvangende bodem
AW2000	AW2000	BKK
	MWW	Bodemonderzoek
	MWI	Bodemonderzoek
MWW	AW2000	BKK
	MWW	BKK
	MWI	Bodemonderzoek
MWI	AW2000	BKK
	MWW	BKK
	MWI	BKK

Werkwijze indien grond wordt afgevoerd van de wegen.

Voor de voorgaand gespecificeerde (spoor)wegen en bijbehorende bermen geldt de ontgravingskaart nooit als bewijsmiddel voor de kwaliteit van de te ontgraven en elders toe te passen grond. Dus kan grond die hier vrijkomt alleen maar elders worden toegepast, indien de kwaliteit ervan middels een onderzoek (partijkeuring) wordt bepaald.

Voor de overige (kleinere) wegen geldt dat de bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel kan worden gehanteerd, mits de af te voeren grond (nagenoeg) vrij is van zintuiglijke bijmengingen.

Begrenzing van de bermen

Voorgaand is beschreven in welke gevallen de BKK niet geschikt is als bewijsmiddel voor het ophogen danwel afgraven van de bermen. Wanneer de BKK niet als bewijsmiddel kan worden gehanteerd dient een bodemonderzoek / partijkeuring te worden uitgevoerd. Als basis van dat onderzoek zal een hypothese moeten worden gesteld over het gebied waarvan de bodemkwaliteit mogelijk is beïnvloed door de aanwezigheid van de betreffende (spoor)weg. Het onderzoek dient er mede op te zijn gericht om deze hypothese te onderbouwen.

Beleidsmatig worden wegbermen binnen de gemeente Venlo als volgt begrensd:

- Het betreffende gebied dient in het bestemmingsplan te zijn bestemd voor verkeersdoeleinden.
- Indien er een (geluids)wal aanwezig is dan geldt de kruin van de geluidswal als maximale begrenzing van de berm.
- Indien er een afwateringsgreppel aanwezig is dan geldt de buitenzijde van die greppel als maximale begrenzing van de berm.

5.4 Specifieke eisen mogelijk in grondwaterbeschermingsgebieden

In grondwaterbeschermingsgebieden kunnen specifieke eisen gelden ten aanzien van het hergebruik van grond. Deze hebben als doel de grondwaterkwaliteit te beschermen.

De eisen zijn vastgelegd in de Provinciale Omgevingsverordening, te raadplegen op de website van de provincie, www.limburg.nl.

Omdat deze Omgevingsverordening jaarlijks wordt geactualiseerd wordt in deze Nota Bodembeheer 2016 geen opsomming gegeven van de eisen die hierin vastgelegd zijn. De initiatiefnemer zal, voorafgaand aan de toepassing, zich moeten vergewissen van de eventueel geldende specifieke eisen.

Ter illustratie worden navolgend een aantal eisen genoemd (niet limitatief) uit de Omgevingsverordening Limburg 2014:

- het is verboden in een waterwingebied grond of baggerspecie toe te passen met een lagere kwaliteit dan de achtergrondwaarden als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit;
- het is verboden in grondwaterbeschermingsgebieden grond of baggerspecie toe te passen indien de kwaliteit van de grond of de baggerspecie de maximale waarde van de kwaliteitsklasse wonen bij toepassing op de bodem of de kwaliteitsklasse A bij toepassing in oppervlaktewater overschrijdt of de kwaliteit van de ontvangende bodem of waterbodem beter is dan de genoemde kwaliteitsklassen. Onder die kwaliteitsklassen wordt verstaan wat het Besluit bodemkwaliteit daaronder verstaat.

6 Uitwerking meersporenbeleid bij ruimtelijke ontwikkelingen en omgevingsvergunningen

6.1 Bodemkwaliteitsdoelstellingen bij ruimtelijke ontwikkelingen en omgevingsvergunningen

Zoals in paragraaf 2.1 is aangegeven sluit de gemeente Venlo, voor wat betreft de bodemkwaliteitseisen bij ruimtelijke ontwikkelingen en bij omgevingsvergunningen, activiteit bouwen, aan bij de eisen die vanuit het meersporenbeleid gehanteerd worden. Deze eisen komen overeen met de eisen die vanuit de Wet bodembescherming gelden.

Concreet houdt dat in:

- Indien op een locatie geen sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging bij ruimtelijke ontwikkelingen en omgevingsvergunningen geen sanerende maatregelen getroffen hoeven te worden;
- Indien er op een locatie wel sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging kunnen sanerende maatregelen wél nodig zijn. Maatregelen zijn nodig indien er sprake is van onaanvaardbare risico's of indien de verontreiniging wordt geroerd. Voor meer informatie over de voorwaarden en kaders van de bodemsanering wordt verwezen naar het bodembeleidsplan [Ref. 3] en naar de Circulaire bodemsanering.

7 Zorgplicht

Voorbeelden waarbij sprake is van zorgplicht.

Indien bij graafwerken geconstateerd wordt dat er onverwacht toch sprake is/kan zijn van een verdachte locatie, geldt – conform art. 7 van het Besluit bodemkwaliteit én/of art. 13 Wet bodembescherming – onverkort het zorgplichtbeginsel.

Dat betekent in ieder geval dat de BKK niet als bewijsmiddel gebruikt mag worden.

De uitvoerende partij heeft dan de plicht om alsnog de kwaliteit van de grond in beeld te brengen en te toetsen aan de eisen die gelden vanuit het generieke kader. Daarbij zal tevens getoetst moeten worden of de bodemkwaliteit voldoet aan de eisen die behoren bij de gewenste ontwikkeling / activiteiten.

De uitkomsten van het onderzoek worden dan getoetst aan de bodemkwaliteitseisen. Alleen als aan deze eisen wordt voldaan, kan de initiatiefnemer verder gaan met de voorgenomen activiteiten.

Het is niet mogelijk een volledige opsomming te geven van situaties waarbij voorafgaand een bodemonderzoek nodig is om te kunnen bepalen of hergebruik van de grond mogelijk is. Voorbeelden van situaties waarbij een onderzoek vereist is, zijn:

- bij het ontgraven (anders dan voor tijdelijke uitname) van de grond in het bebouwde gebied wordt meer dan 20 % puin aangetroffen;
- bij het ontgraven (anders dan voor tijdelijke uitname) van de grond in het buitengebied wordt meer dan 5 % puin aangetroffen;
- bij het ontgraven van de grond wordt asbest of asbestverdacht materiaal aangetroffen;
- er worden (onverwachte) tanks aangetroffen;
- bij zintuiglijke waarnemingen die duiden op mogelijke bodemverontreiniging. Denk bijvoorbeeld aan verkleuringen van de grond, een oliefilm of brandsporen in de grond;
- er is een onderzoek beschikbaar (bijvoorbeeld in het kader van een private transactie) waaruit blijkt dat er sprake is van een verdachte locatie;
- situaties waar anderszins vermoed wordt dat er sprake kan zijn van een gebiedsvreemde verontreiniging.

Meldingsplicht voor bijzondere situaties.

Voor locaties waar, op grond van de zorgplicht, een bodemonderzoek noodzakelijk is dient, voorafgaand aan de ontgraving, een melding te worden gedaan via info@venlo.nl.

Hiermee wordt het bevoegd gezag geïnformeerd en kan gecontroleerd worden of er aanvullende onderzoeken en/of maatregelen nodig of gewenst zijn.

Deze melding moet vergezeld gaan van het uitgevoerde bodemonderzoek. De resultaten van dit onderzoek bepalen mede wat er moet/kan gebeuren met de betreffende grond.

De werkzaamheden kunnen pas hervat worden als hiervoor toestemming is gegeven door het bevoegd gezag.

Bijlage 1: Referentielijst

- Ref. 1 : Bodembeheernota 2010, vastgesteld door B&W van de gemeente Venlo op 8 juni 2010
- Ref. 2 : Bodemkwaliteitskaart gemeente Venlo, Artifex Terra, d.d. 25 januari 2016
- Ref. 3 : Gemeentelijk beleidskader bodem
- Ref. 4 : Beleidskader bodem van de provincie Limburg
- Ref. 5 : Doorontwikkeling meersporenbeleid aanpak bodemverontreiniging in Limburg, : Beleidsgroep Bodembeheer Limburg d.d. 21 oktober 2009

Bijlage 2: Afkortingenlijst

- AW2000 : Landelijke Achtergrondwaarde (voorheen Streefwaarde)
- Bbk : Besluit bodemkwaliteit
- BKK : Bodemkwaliteitskaart
- B&W : Burgemeester en wethouders
- MWI : Maximale waarde bodemfunctieklasse industrie
- MWW : Maximale waarde bodemfunctieklasse wonen
- Wabo : Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Wbb : Wet bodembescherming
- Wro : Wet op de ruimtelijke ordening